

17.10.2021

לכבוד

מר יוסי אדלשטיין	תגיד עו"ד ערן נהון	מר עמר בר-לב
ראש מינהל אכיפה וזרים	יועץ משפטי	השר לביטחון פנים
רשות האוכלוסין וההגירה	שירות בתי הסוהר	בדוא"ל: sar@mops.gov.il
בדוא"ל: josephed@piba.gov.il	בדוא"ל: ips@mail.gov.il	

שלום רב,

הנדון: כבילת מהגרות אחת לשנייה במהלך העמסת כבודה בכלא גבעון

בשם המוקד לפליטים ולמהגרים, אני פונה אליכם בעקבות מחזה מטריד ביותר לו הייתי עדה במהלך ביקורי בבית הסוהר גבעון, בו שתי מוחזקות במשמורת נאזקו אחת לשנייה בזמן שהעמיסו כבודתן על ואן.

1. המוקד לפליטים ולמהגרים (להלן: "המוקד") הוא עמותה ללא מטרת רווח, שמטרתה להגן על ולקדם את זכויותיהם של פליטים ומהגרים בישראל, ולמנוע סחר בבני אדם. במסגרת פעילותו, המוקד מייצג מוחזקים במשמורת בדיונים בפני בית הדין לביקורת משמורת לפי חוק הכניסה לישראל.¹

2. ביום חמישי 12.8.2021 בסביבות השעה 11:00 נכנסתי לבית הסוהר גבעון לצורך ייצוג לקוח של המוקד בדיון בפני בית הדין לביקורת משמורת. בזמן שהמתנתי בעמדת היומן בכניסה, ראיתי (מבעד לחלון) שתי נשים מוחזקות במשמורת מעמיסות כבודה על ואן, בעודן אזוקות אחת לשנייה בידיהן. כאמור, המחזה היה מטריד ביותר: הואן עמד סמוך למבנה ממנו הנשים יצאו ונכנסו מספר פעמים, כאשר יד אחת של כל אחת מהן עמוסת תיקים או שקיות ניילון, וידה השנייה כבולה לידה של האישה האחרת. בעודן אזוקות, הנשים גם העמיסו את הכבודה על הואן, כל אחת מהן מנסה לתמרן את תנועתיה בין הכבודה לידה האזוקה של השנייה. ניכר שהפעולה נעשית בקושי רב. בכל אותה עת, ארבעה גברים, כפי הנראה פקחי רשות האוכלוסין, עמדו סביב הנשים, מבלי לסייע להן.

3. התנהלות זו גרמה לפגיעה קשה בכבודן של הנשים, ועל פניו הייתה ללא הצדקה או סמכות. תקנה 23 לתקנות בתי הסוהר² מסמיכה את האחראי על העברת אסירים לכבול את ידיו ורגליו של אסיר פלילי רק אם ראה צורך בכך; ולגבי אסיר אזרחי, כגון מוחזק במשמורת לפי חוק הכניסה לישראל,³ רק אם הוא מנסה להימלט.

4. נוהל שימוש באזיקים של רשות האוכלוסין וההגירה⁴ מסמך פקח להשתמש בסמכות האיזוק רק בנסיבות ספציפיות המנויות בו: כאשר נשקפת סכנה מוחשית לפגיעה בחייו, בחירותו או בגופו של

¹ חוק הכניסה לישראל, תשי"ב-1952.

² תקנות בתי הסוהר, תשל"ח-1978 (להלן: "התקנות").

³ פקודת בתי הסוהר [נוסח חדש], תשל"ב-1971 מגדירה בסעיף 1 "אסיר אזרחי" כאסיר שאינו אסיר פלילי.

⁴ נוהל שימוש באזיקים (מס' נוהל 10.8.0004), עודכן לאחרונה ב-8.4.2013 (להלן: "הנוהל").

אדם; או כאשר קיים חשש להימלטות ביחס למי שניתן לו צו משמורת ובאישור ראש צוות.⁵ הנוהל קובע מגבלות לאיזוק, בהן שימוש בו רק כשלא ניתן להשיג את מטרתו באמצעי אחר; ולפרק הזמן הקצר ביותר הנדרש להשגת המטרה האמורה, והפסקתו לאחר שהושגה.⁶ עוד קובע הנוהל מדרג של אמצעים ושיטות כבילה,⁷ לפיו כבילת ידו של שוהה שלא כדין אל ידו של שוהה שלא כדין אחר מותרת רק כשאמצעים פוגעניים פחות (כגון כבילת ידיו אחת אל השנייה מקדימה או כבילת ידיו אחת אל השנייה מאחור) אינם מתאימים בנסיבות העניין.⁸

5. העיקרון העומד בבסיס כללים אלו הוא מניעת פגיעה בלתי מידתית בזכותם החוקתית של מוחזקים במשמורת לכבוד. לכבילת המוחזקת יש מימד משפיל, המאיר אותה באור "פלילי ומסוכן", על פניו ללא כל הצדקה. בנסיבות האירוע המתואר מעלה, ההשפלה שבכבילה מתעצמת עוד יותר, כאשר היא מתבצעת בזמן שכל אישה נאבקת בחיפזון בהעמסת חפציה, תוך ניסיון להתאים את תנועותיה לאלה של האישה השניה אליה היא כבולה. כל זאת, כאשר ארבעה גברים עומדים סביב השתיים, מבלי לגלות טיפת אנושיות ולסייע להן בפעולות ההעמסה.

6. לנוכח האמור, נבקשכם לתחקר את האירוע המתואר; ובהתאם לנסיבות, וככל שהייתה הפרה של התקנות או הנוהל הנ"ל, לפעול באמצעים המשמעתיים המתאימים. עוד נבקש כי הוראות התקנות והנוהל יחודדו בפני כל הנוגעים בדבר – עובדי שב"ס ופקחי רשות האוכלוסין.

7. נבקש לקבל את התייחסותכם בהקדם.

בברכה,

מיכל שוורץ, עו"ד

המוקד לפליטים ולמהגרים

העתק:

עו"ד מיכאל אביטון, יועץ משפטי (מחוז מרכז), שב"ס, בדוא"ל: michaelav@ips.gov.il

סג"ד חן בנדר, מפקד בית סוהר גבעון, בפקס: 08-9193260

עו"ד שמרית גולדנברג, ייעוץ וחקיקה (אשכול שב"ס), משרד המשפטים, בדוא"ל:

ShimritGold@justice.gov.il

⁵ סעיף 5.1 לנוהל.

⁶ סעיף 5.2 לנוהל.

⁷ סעיף 6 לנוהל.

⁸ סעיף 7.1 לנוהל.